

НАРОДНО ПОЗОРИШНЕ ИЗДАЈЕ

АПРИЛ 2022.
ГОДИНА XVIII, БРОЈ 151
www.narodnopozeriste.rs
ИЗДАЈЕ НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ

Ђорђе Косић

УСПАВАНКА ЗА АЛЕКСИЈУ РАЈЧИЋ

редитељ Југ Ђорђевић

НАДА ШАРГИН ДОБИТНИЦА НАГРАДЕ ГРАДА БЕОГРАДА ЗА ПОЗОРИШНО СТВАРАЛАШТВО

Првакиња Дrame Народног позоришта у Београду Нада Шаргин добитница је Награде Града Београда за позоришно стваралаштво за 2021. годину. Признање је добила за улогу Норе у драми „Нора – Луткина кућа“ Хенрика Ибсена у режији и адаптацији Татјане Мандић Ригонат и продукцији Народног позоришта у Београду. Представа је премијерно изведена на Великој сцени 23. децембра прошле године.

Р.П.Н.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ ПОКРЕЋЕ ПОДКАСТ „ПАУЗА“

Народно позориште у Београду ће 5. маја на свом сајту и другим онлајн платформама (YouTube, друштвене мреже) објавити прву епизоду аудио и видео подкаста „Пауза“.

Овај подкаст биће у форми разговора са уметницима и сарадницима Народног позоришта у Београду, а теме разговора ће проистећи из представа које су на репертоару Дrame, Опере и Балета. Гошћа првог подкаста

„Пауза“ биће Нада Шаргин, првакиња Дrame Народног позоришта у Београду, која је у овој сезони имала премијеру представе „Нора – луткина кућа“ у режији Татјане Мандић Ригонат. Подкаст уређује и води позоришна редитељка Ана Константиновић у склопу ширег програма намењеног стварању снажнијих веза и комуникације са позоришном публиком.

Р.П.Н.

ХНК ЗАГРЕБ ВЕЧЕРАС ГОСТУЈЕ СА БАЛЕТОМ „ГОСПОДА ГЛЕМБАЈЕВИ“

Хрватско народно казалиште из Загреба гостоваће вечерас, поводом Светског дана игре, (19,30) на Великој сцени са балетом „Господа Глембајеви“ у кореографији Леа Мујића. Реч је о истоименом, најславнијем драмском делу Мирослава Крлеже које је,

пре неколико година, први пут добило своју балетску верзију на одабрану музику Лудвига ван Бетовена и Сергеја Рахмањинова.

Р.П.Н.

МУЗЕЈ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У ШАМЦУ

У организацији Центра за културу Шамац, од 12. до 14. априла одржан је Фестивал „Милица - жене у умјетности“, посвећен Милицы Бабић Андрић, пионерки српске костимографије која се родила и одрасла у Шамцу, а један од учесника

био је и Музеј Народног позоришта у Београду. Централна манифестација овогодишњег фестивала била је изложба о Милицы Бабић Андрић, постављена у галерији Стари сат, која на сликовит и садржајан начин представља животни и радни пут ове уметнице.

Народно позориште у Београду уступило је костим из представе „Борис Годунов“ који је Милица Бабић Андрић креирала 1948. године. Фестивал је припремљен у сарадњи са Народним позориштем у Београду - Музејом Народног позоришта у Београду, Музејом града Београда и Музејом позоришних уметности Србије који су уступили своју архивску грађу за припрему изложбе. У име Музеја Народног позоришта, на отварању изложбе били су присутни директор Драган Стевовић и организаторка Драгица Гаћеша.

Р.П.Н.

НОВА ДРАМСКА ПРЕМИЈЕРА: „УСПАВАНКА ЗА АЛЕКСИЈУ РАЈЧИЋ“

Кад правде нема ни на видiku

На Сцени „Раша Плаовић“ прекосутра (30. април) од 20,30 часова биће премијерно изведена представа „Успаванка за Алексију Рајчић“, по тексту Ђорђа Косића и у режији Југа Ђорђевића.

Насловну улогу тумачиће Вања Ејдус, а у подели су и Ива Милановић, Новак Радуловић (Хоровође) и Сара Ристић, Невена Милошевић, Вера Зечевић, Младен Лукић, Горан Милошевић и Данијела Милошевић (Хор).

Косић, који је за ово остварење добио Награду Стеријиног позорја за оригинални домаћи драмски текст за 2019/2020. годину, каже да је тема комада неравноправност жена у друштву и тражење слободе с оне стране закона.

„Главна јунакиња покушава да пронађе слободу у неким конвенционалним, грађанским оквирима породице и брака, међутим тога за њу нема и прелази с друге стране закона“, открива Косић додајући да парадоксално звучи чињеница да за Алексију затвор бива највећа слобода.

Косић подсећа да је писање драме кренуло на креативној радионици, коју је водила Биљана Србљановић, а тема је била истраживање националног, колективног сећања и како се креирају историјски наративи.

„Из тог истраживања епске народне поезије и њеног неког пародирања сам ушао у истраживање те књижевности и документарно истраживање како су жене живеle кроз нашу историју“, истиче Косић и наводи да му је као полазишна тачка за писање послужила недавно поновно објављена књига „Затворенице“ Милутина А. Поповића, која потиче с краја 19. века са исповестима затвореница из Пожаревачког казненог завода.

Косић каже да се „многе ствари нису промениле“ и да се определио да време остави „отворено“, напомињући да се радња комада „дешава у

не тако давно време у једном шумадијском крају“.

Редитељ Југ Ђорђевић сматра да је Алексија предводница судбине хиљаде жена које су своје животе завршиле у казнено поправним заводима, само зато што су биле приморане да правду узму у своје руке, јер правде није било на видiku.

„Ако вам овај сиже звучи познато, то је зато што се од краја 19. века до данас мало тога променило. Алексије и у данашњем свету бивају приморане да на исти начин стану у своју одбрану, јер систем заштите готово да не постоји, ако и постоји вероватно је изгубљен у мору папирологије, правних поступака доказивања,

вештачења, сучељавања и ретрауматизација“, каже Ђорђевић који први пут режира у Народном позоришту у Београду.

Драматуршкиња Тијана Грумић сматра да главна јунакиња драме Алексија Рајчић у свом животу није имала много избора.

„Као и друге жене којима је окружена, а чији животи представљају модел по ком се очекује да функционише и њен, у свету огрезлом у патријархат, Алексијино је само да ћути и трпи. Животу који је, и пре него што је почео, осуђен на насиље, немогућност избора, а самим тим и немогућност еманципације или среће, алтернативу представља једино – смрт. Кроз специфичан стилски захват у ком све споредне јунаке и јунакиње сједињује у мушки и женски хор, аутор комада издваја Алексију и њено искуство, тиме их стављајући у контрапункт са деперсонализованим актерима ове приче,

односно друштвом, које на крају и јесте највећа препрека у потрази ове жене за срећом и слободом“, наглашава Тијана Грумић.

Она напомиње да се писац, осим формалног обликовања текста, поиграва и језиком и на тај начин веома вешто приказује потресну животну причу једне жене која излази из зачараног круга насиља и коначну слободу, парадоксално, проналази у затвору.

Вања Ејдус наглашава да је овде реч о веома специфичном, посебном тексту, написаном у стиху.

„Он је кратак, али убитачан. Мене је, што би се рекло, продрмао из утробе. Ово је, заправо, музички

комад. Зато у подели, осим мене и још двоје глумаца, имамо и шесторо певача. Они су с нама све време на сцени и учествују у свим збивањима. Форма је веома необична; никад нисам ништа слично ни гледала, а камоли учествовала. Алексија, иако је реч о измишљеном лику, може бити свака жена, односно

било ко од нас. Она је жена која је омеђена системом у коме *коло воде* патријархат, традиција... Алексија покушава да изађе из свега тога, али не успева да се избори са тим оквирама у којима се налази и одлази, заправо, с оне стране закона, тражећи на тај начин своју слободу. Било је веома инспиративно, током проба, да пронађемо форму, односно језик којим ћемо испричати ту причу. Мислим да редитељ Ђорђевић има веома занимљиву идеју“, поручује Вања Ејдус.

У уметничком тиму су и Андреа Рондовић (сценограф), Велимирка Дамјановић (костимограф), Невена Глушица (композитор), Дамјан Кецојевић (кореограф), Даница Крстић (сарадник етномузиколог) и Биљана Мркић Поповић (сценски говор). Представа је реализована у копродукцији са Стеријиним позорјем и Фондацијом „Нови Сад – престоница културе“.

■ М.Б. ■

ЖЕЉКО ЛУЧИЋ, ЈЕДАН ОД НАЈБОЉИХ СВЕТСКИХ БАРИТОНА ДАНАШЊИЦЕ

Сан ми је да заокружим цео Вердијев опус

Народног позоришта, прим. аут). Рекао сам му: 'ајмо једну 'Травијату' за почетак. Брзо смо се договорили, не само за овај наступ, него и за неку даљу сарадњу. После овога, требало

би, надам се, мало чешће да певам у Народном позоришту. Драго ми је да сам поново овде. Увек је лепо кад се вратиш у родну груду, тамо где си почео. Додуше, то није било овде, већ у Српском народном позоришту у Новом Саду. Али, добро...

Било је то једно величанствено, посебно, вече, препуно емоција и позитивне енергије. Тог 9. априла, у препуној сали, од партера до треће галерије, одушевљена публика уживала је у магичним нотама Вердијеве „Травијате“ у којој је, као један од троје главних протагониста, уз младе и талентоване солисте - докторанде на Факултету музичких уметности – Весну Ђурковић (Виолета Валери) и Стевана Каранца (Алфред Жермон), у улози Жоржа Жермона наступио један од најбољих светских баритона данашњице Жељко Лучић. Сви су хтели да чују и виде овог вансеријског уметника коме је то био први наступ на сцени некадашње матичне куће, после паузе од 13. година, када је с великим успехом наступио у насловној улози у Вердијевом „Набуку“. И овога пута, потврдио је зашто су му, с пуним правом и покрићем, већ деценијама широм отворена врата свих најпрестижнијих оперских кућа света попут њујоршког Метрополитена, Скале у Милану, Краљевске опере у Лондону, Националног театра Париске опере, Опере у Сан Франциску, Бечке државне опере... Моћан и веома убедљив на сцени, срдчан, пријатан и крајње скроман у непосредном контакту. У то смо се уверили и током разговора који смо водили у фоајеу Друге галерије, неколико дана уочи његовог наступа на Великој сцени Народног позоришта чији је стални члан био у периоду од 1995. до 1998. године.

„Ух, било је то давно, баш“... казао нам је на почетку разговора за „Позоришне новине“ Жељко Лучић након што смо га подсетили да је последњи наступ у националном театру имао 1. марта 2009. године.

„Да, сећам се тог гостовања. Искрено, не баш најбоље, јер, ипак, је прошло доста година. Певао сам Набука. Сад Жермона у Травијати“.

„Травијата“ је била ваш предлог или...

Разговарао сам са Николом (Мијаиловић, директор Опере

репертоаром, почев од најраније, ренесансне музике, па све до композитора XX и XXI века...

Код Вердија је глас главни инструмент. Оркестар је пратња. Код, на пример, Пучинија је друга ситуација. Код њега је све то тако написано да се по неки пут не осећате баш лагодно. Или вас оркестар покрије или је та динамика превише у *forte* или *fortissimo*... И, шта ви онда, кад 80 људи доле у рупи свира *forte*, можете да урадите горе на бини? Ништа. Дакле, с те тачке гледишта Верди је за нас певаче нај-

фесорку...

Госпођу Бисерку Цвејић?

Да, баш њу. Често ми је говорила: *Немој прерано да певаш неке опере, немој да певаш оно што није за тебе тренутно. Сачекај мало. Природа ће урадити своје, глас ће ти се развити, све ће то доћи, само, молим те, буди стрпљив*. То је баш оно што и ја свима препоручујем. Многе моје колеге су прерано завршиле своје каријере управо због тога што се нису придржавале таквих добронамерних савета.

Прошло је скоро годину и по

дана откад нас је напустила тета Биса, како су је многи из милоште звали, примадона, једна од најзначајнијих оперских певачица свих времена код нас. Знам сигурно да вам много недостаје?

Ех, и те како. Знате, ја сам код ње спавао, ручао, вечерао, причао о приватним проблемима. Она је моја друга мајка, особа која је мени све дала, пружио, омогућила ми све ово. Све време је била мој професор. Само сам са њом радио. Бисерка Цвејић, прва и једина.

Већ скоро две и по деценије градите веома успешну каријеру у иностранству стичући позитивне критике и славу играјући репертоар најпрестижнијих светских оперских кућа. Постоји ли неки наступ који посебно памтите?

Не. **Зашто?**

Зато што су ми сви наступи... не могу да кажем једнаки... али, ја се за сваку представу припремам исто, без обзира на којој сцени наступам. Чак и Риголета, кога смо малочас помињали, кад сам певао први пут, нисам сматрао да је то неки велики, посебан догађај. У међувремену сам га отпевао неких 300 пута. Представе су као неке врсте испита; грешке нису дозвољене... Значи, неке специјалне, велике представе по било ком значењу немам, јер се за сваку спремам исто. За ову Травијату спремам се исто као да ћу је певати у Метрополитену или, рецимо, Скали. У вези с тим не правим никакву разлику.

Слава и популарност вас нису никада променили; одувек вас је красила изражена скромност?

Не волим да причам о себи,

Жељко Лучић и Весна Ђурковић у „Травијати“

Овде, у Народно, дошао сам 1995, три године сам био члан и онда сам се упустио у авантуру која и даље траје.

Жорж Жермон, отац насловне јунакиње, је једна класична баритонска улога...

Да, али по обиму и није нешто баш велика улога, ако је поредимо, рецимо, са Магбетом, Симоном Боканегром, Фалстафом, Риголетом... Али, мени је врло драга, јер ми је то била једна од првих значајнијих улога. Травијата је била моја прва Вердијева опера, далеке '92 или '93 у Новом Саду. Значи, прати ме, ево, већ 30 година. Не знам колико пута сам је отпевао, али знам да је саставни део мог живота, моје свакодневице. Много је волим. Онај дует у другом чину, Жоржа и Виолете, је дует над дуетима.

Важите за најбољег вердијанског баритона на свету. Управо је Верди дефинитивно уобличио, односно дефинисао баритонски глас, као посебан гласовни род (између баса и тенора). У свету опере постоји неко неписано правило које каже да онај ко може, уме и зна да пева Вердија, обично може да влада и сваким другим

бољи. С друге стране, човек је писао толико популарне арије да их скоро сви знају. Верди је композитор за сва времена и за све узрасте.

Недостају вам још свега три Вердијеве опере („La battaglia di Legnano“, „I Masnadieri“ и „I Due Foscari“), од укупно 26, да заокружите комплетан његов опус. Каква је ситуација у вези с тим, хоћете ли их „открити“ у неко скорије време?

Волео бих. Не верујем да бих то могао да остварим у некој од великих оперских кућа у којима наступам; оне те наслове, који су из његове раније каријере, сигурно неће постављати на репертоар. Верујем да бих могао да их певам у неком мањем театру. Надам се да ће ми се указати прилика и да ћу имати ту част и задовољство да заокружим цео Вердијев опус. То ми је сан, о томе размишљам одавно. Размишљам и дан данас. Не знам да ли ће се остварити. Нисам сигуран, али сам оптимиста. Верујем да хоће.

Вердијев Риголето је круна баритонског певања. Први пут сте га отпевали тек са 40 година. Зашто тако касно?

Зато што сам слушао своју про-

поготову у медијима, не волим да истичем ни себе, ни посао којим се бавим. Он је леп, заиста и ту ништа није спорно. Али, заиста не видим неки посебан разлог да другим људима причам шта ја то радим и да ли сам доживео успех *тамо* или *тамо*, да ли је тај успех велики или мали... Не, заиста, немам потребу та тим. Да ли је то бежање од публицитета? Јесте, јер ја немам ни веб сајт, ни Инстаграм, ни Фејсбук... буквално ништа. Не постојим у том виртуелном свету. То ми се допада, баш.

Никада себе нисте доживљавали као звезду, иако то, факат, јесте?

Не. Ма, ни случајно! Никад.

Необична и несвакидашња особина, бар, за ове наше просторе и менталитет?

Код мене је, када је реч о каријери, толико све било набијено да ја, уопште, нисам ни приметио да је прошло већ 30 година. Ево, тек сад, кад се десила ова пауза због короне, онда сам и ја стао. Тада је овај мотор у мени утихнуо; почео сам да слушам друге звуке. Ти други звуци су ми рекли: *'еј, оседео си, мало си се опустио, променио си мало лик...* Ја то, до тада, нисам ништа примећивао, јер сам нон-стоп радио. Верујте ми, нисам имао времена да се окренем, а не да размишљам о некој слави, популарности. То ме не интересује. Долазио сам кући на врло кратко време. Видим се са својима, променим кофере и идем даље. Био сам гост у рођеној кући... Сад кад се осврнем уназад, видим да сам, стварно, доста тога урадио. Ухватио сам себе како причам сам са собом - *добро, ок можеш да будеш поносан, све је то лепо, храни твој его, све је то у реду...*

Али?

Али, то остаје твоје и само твоје, то не делиш ни са ким.

Поменули сте реч звуци, али у другом контексту. Мене интересују у контексту језика музике - дакле, осим опере, шта још волите да слушате?

Ту сам остао врло, врло одан тим неким својим рокерским коренима. Прва плоча коју сам купио, чини ми се, давне '79, била је *Highway to hell AC/DC*. Свидела ми се та музика одмах, јер сам је, највероватније, имао у себи. После су дошли *Saxon* и *Iron Maiden*. Они су нека граница када је реч о хеви металу. Е, онда сам прешао на оно што се данас назива рок класиком, а то су *Deep Purple, Led Zeppelin, Jimmy Hendrix, Eric Clapton...*

А када је реч о домаћем року?

Смак, Бијело дугме, али само до албума *Успаванка за Радмилу М.* Ту прекидам са њима, јер почињу да свирају нешто што више није било то. Ту су, наравно, и *Тајм, Булдожер, Ју група, Атомско склониште...*

Значи, и ту је реч о чистој класици?

Да, да... (смех) Ја сам врло класично оријентисан!

■ Микојан Безбрадица ■

После паузе од деценију и по, када је с великим успехом поставио комад Цона Озборна „Осврни се у гневу“, један од наших најбољих, најангажованијих и најаутентичнијих позоришних редитеља Борис Лијешевић, поново ради у Народном позоришту. На Великој сцени, овај вишеструко награђивани уметник који је рођен у Београду, а одрастао у Будви, режира Толстојев класик „Рат и мир“, један од најзначајнијих романа целокупне светске књижевности са великим бројем ликова изузетних судбина. Премијера је планирана 30. маја, а у подели су Миодраг Кривокапић (Кнез Никола Болконски), Хаџи Ненад Маричић (Пјер Безухов), Данило Лончаревић (Кнез Андреј Болконски), Теодора Драгићевић (Наташа Ростова), Златија Ивановић (Кнегиња Марија Болконска), Немања Стаматовић (Николај Ростов), Нина Нешковић (Соња Ростова), Душан Матејић (Проф Иља Ростов), Бојана Стефановић (Профица Наталија Ростова), Слободан Бештић (Кнез Василије Курагин), Калина Ковачевић (Елена Курагина), Петар Стругар (Анатол Курагин), Вучић Перовић (Борис Друбецки), Зорана Бећић Ђорђевић (Лиза Болконска) и Недим Незировић (Наполеон Бонапарта).

сматран романом, већ епопејом. У праву сте, то се ради једном у пола вијека. Ко зна када ће следећи пут неке пасти на памет да ради „Рат и мир“. Велики је материјал и дивно је искуство. То је роман који грије душу. Има нешто величанствено, узвишено и топло у њему. Као јеванђеље. Или као Свето писмо. Човјек непрестано води рат на свим пољима, а тежи о миру са самим собом. А до мира се долази кроз рат. Рат се води на бојишту једнако као и у души. Рат у свијету почиње од рата у човјеку. А рат је сукоб свијета са самим собом. Потребно је стићи до мира у човјеку па ће бити и мира у свијету. Јер ратове не покрећу владоци. Ратове покрећу милиони узрока које историја не проучава. Ратове покрећемо ми. Без нас нема ни ратова. Владоци држава нису на бојном пољу и не пуцају. Како може једна наредба натјерати милионе људе да пуцају једни на друге, пита Толстој у „Рату и миру“. Не, та је жеља у онима који леже у рововима, нишане и повлаче обараче. Без њих нема рата. У њима је рат. Човјек је јединица историје. Са свим амбицијама, каријерама, моћи коју стиче током живота и којом управља, он је ипак само једна јединица. Наполеон, једнако као и било који безимени војник који погине без славе и части. Једнако као и Платон Каратајев, као и ми

Фото: Александар Јовановић

БОРИС ЛИЈЕШЕВИЋ, РЕДИТЕЉ
„РАТ И МИР“ ЛАВА НИКОЛА
ДРАМАТИЗАЦИЈИ ФЕДОРА
ТОЛСТОЈЕВИЋА
Трудим се да оним што радим
додирем вјечност

рање све дубље у суштину материјала. Увијек најбоље познајем материјал уочи премијере. И тада имам најбољи увид. И то је тако природно. Код нас постоји погрешно увржено мишљење да редитељ долази на прву пробу потпуно спреман са свим одговорима на потенцијална питања, са свим скицама, планом мизансцена. У том случају редитељ може да режира и путем скајпа. Не мора у пробну салу. Мене у процесу занима спонтаност из које настаје креативност. А превелика и детаљна припрема... хм... нисам сигуран да је баш добра. Оно што је некада била Regie buch? Уложиш пуно напора у припрему, у скице. А онда у процесу треба све одбацити. И долазити на пробе као на игралиште на коме не знамо шта ће се догодити. Откривати нове земље, нове хоризонте. А то се може само на пробама. Представа настаје из групне динамике, а њу чине сви учесници. Права припрема за мене је одлазак на терен, путовања, проучавање периода, разговори са људима... Упознавање људи који имају везе са ликовима, упознавање простора којим су се ликови кретали... припрема мора бити искуствена. Све оно што ти помаже да истински разумијеш не само материјал, него људе који тај материјал чине.

Чиме вас је славни руски класик посебно „купио“ у овом делу?

Тешко је код оваквог романа издвојити једно. Много је ту ствари. Размишљања јунака о Богу, о вјечности, о љубави као погледу на свијет, љубави као начину живота. О кључним моментима живота када човјек сагледава и додирује суштину која је ту, која је све вријеме била ту пред његовим очима, суштину која је мир. А коју није могао да увиди и сагледа због рата. Човјек непрестано води рат са самим собом, са околином, са животом, са Богом. Мир на руском значи свијет. Дакле пронаћи мир

је пронаћи свијет. Мир је свијет. Рат и мир као принципи по којима функционише живот и свијет. Као двије животодавне силе које покрећу свијет и историју, али и човјека. Рат и мир као нераздјелива цјелина коју не можемо да разумијемо. Као мапа по којој се крећемо, точак унутар кога се крећемо као циркуски мишеви. Рат и мир заједно чине контекст наших живота.

До каквих сте спознаја, у процесу рада, дошли у смислу тражења одређених паралела са нашим временом?

Роман говори о путу Наташе и Андреја до себе. О тражењу себе и смисла у ратном времену. О одрастању једне генерације у времену када се рат увукао у људе и у свијет. О томе шта је живот? Шта је вредно у животу. Шта је заправо љубав? И чему живот, зашто живимо? Они траже одговоре на та питања. Некад имам осјећај да Толстој својим писањем додирује само небо. Трудим се да и представа додирне небо. Оно изнад Аустерлица, где се замеће то питање. Некад ми се чини да Толстој пише из перспективе Бога. Или се, у кључним моментима, пренесе у ту перспективу. И тада додирује неке тајне. Ни један писац се не приближава трансцендентном као Толстој. Шта је смрт? Ништавило које остаје на Бородинском пољу са око 80.000 мртвих људи и 50.000 мртвих коња или је то буђење које кнез Андреј доживи кад умире? Да, смрт је буђење, каже нам Толстој. Спајање са вечним. Рат и мир је историја, али и филозофија и религија и теологија и политика. Роман који као да се сам писао. Или га је писало колективно искуство времена. Зато није ни чудно што се Толстој одрекао свих права на своје романе сматрајући их културним добром човјечанства.

Може ли у контексту паралела са данашњим временом, актуелна геополитичка ситуација, под

којом подразумевам рат у Украјини, да се рефлектује кроз ову представу?

Трудим се да оним што радим додируем вјечност. Моменат у коме живимо је дио вјечности и као такав не може да не уђе у представу. Толстојев роман је постојао прије, а постојаће и послје овог рата. Разлог представе није један конкретни рат, већ моје осјећање да од младости живим у рату који не престаје. И запитаност шта је рат, како настаје, зашто? Прије неколико мјесеци, у оквиру резиденцијалног програма Европске позоришне конвенције, Народно позориште је остварило сарадњу са младим редитељем из Одесе, као асистентом режије на овој представи. Нисмо имали појма тада шта ће се десити. Требало је да дође крајем марта и да радимо, међутим почео је рат и он не може да изађе из земље. Чујемо се свакодневно. И укључује се у пробе преко zoom-а. Ми играмо и у екрану компјутера видимо њега који нас гледа, а који је у сред рата. И не зна када ће рат закуцати баш на његова врата.

Безумна ратна разарања контрапунктирана су призорима у Москви и Петрограду у којима Толстој прати породице чији ће животи бити трајно промењени. У свему томе, намећу се вечна питања о смислу љубави, убијања, вере и смрти, кроз перспективу бројних ликова... Толстој је сматрао да није поштено писати само о добрим странама, победама, тријумфу Руса, него напротив, писао је и о неуспесима, срамотним потезима, злобама, кукавичлуку... Шта ће бити у фокусу вашег редитељског читања?

Гледалац. Шта друго?! Гледалац је увијек најважнији. Увијек је у фокусу гледалац и оно што он данас препознаје као садржај свог искуства и као искуство свог живота. Искуство је вјечно и увијек живо и препознатљиво. Оно је мост између удаљених тачака у вре-

Фото: Александар Јовановић

Годинама сте радили савремене комаде, потом сте се бавили документарним театром, а сада сте се одлучили за класику. Откад у вама тиња жеља да режирате овај комад?

У последње вријеме добијам жељу да радим класику. Тада сам и пожелио да радим „Рат и мир“. Волим једноставност на сцени и рјешавање компликованих питања једноставним рјешењима. Сарађујем са гледаоцем. Предлажем му да нешто замисли, а кад гледалац активира имагинацију онда све постаје могуће и лако. Са том идејом сам се и прихватио овог великог дјела.

Интересантно је да ће ово бити тек друга инсценизација тог дела не само у Народном позоришту, него уопште у српском театру. Једину поставку урадио је Петар Шарчевић 1980. године...

Ово је један од комада који је више од класике. Испрва није ни

данас. Сви ми заједно покрећемо ту казаљку на огромном часовнику историје.

Познати сте као редитељ у чијим представама је видљив не само осјећај за меру, него и једно складно праћење њеног читавог организма. Како сте се припремали за режију „Рата и мира“? Колико сте „потрошили“ времена да би успешно „похватили све конце“ овог веома обимног и слојевитог дела, у драматизацији Федора Шилија?

Перу Добриновића су питали како се припрема за улогу: „читам читам читам“. Припрема је веома важна, нарочито када се ради неки овакав роман. Али, још важније ми је да поништим подјелу на припремни период и рад са глумцима. То је све један процес који започне кад први пут прочиташ материјал. Али се не заврши кад почне рад са глумцима. Тек тада почиње. Цијели процес рада је упознавање и проди-

ИНТЕРНАЦИОНАЛНЕ ОПЕРСКЕ ЗВЕЗДЕ РОЗАРИО ЛА СПИНА И МИЛИЈАНА НИКОЛИЋ ГОСТОВАЛЕ У „ТРУБАДУРУ“ ЂУЗЕПЕА ВЕРДИЈА

Српска публика је пасионирана и веома образована

Интернационалне оперске звезде које певају у најпрестижнијим оперским кућама света, мецосопран Милијана Николић и тенор Розарио ла Спина, гостовали су 20. априла у Вердијевом „Трубадуру“ који је изведен на Великој сцени под диригентском управом Дејана Савића.

„Имао сам прилике да у Београду наступим у *Ауди* и *Кармен* и било је дивно. Када играете велике и тешке улоге притисак је велики, али Манрико је сјајна улога и веома сам привилегован што играм ову ролу“, каже признати тенор за „Позоришне новине“.

Какви су вам утисци о нашој публици?

Веома је пасионирана и изузетно образована. Знају тачно шта се дешава на сцени и то нас чини веома одговорним.

У „Трубадуру“ наступате заједно са супругом Милијаном...

Да, и веома сам срећан због тога. Када смо заједно на сцени, ја сам више концентрисан на њу.

Наступате на сценама широм света; то је изазовно и помало напорно?

Мислим да имам срећу. Певао сам на многим дивним местима, срео много фантастичних људи и осећам се благословено што радим ово, што ми је певање животни позив.

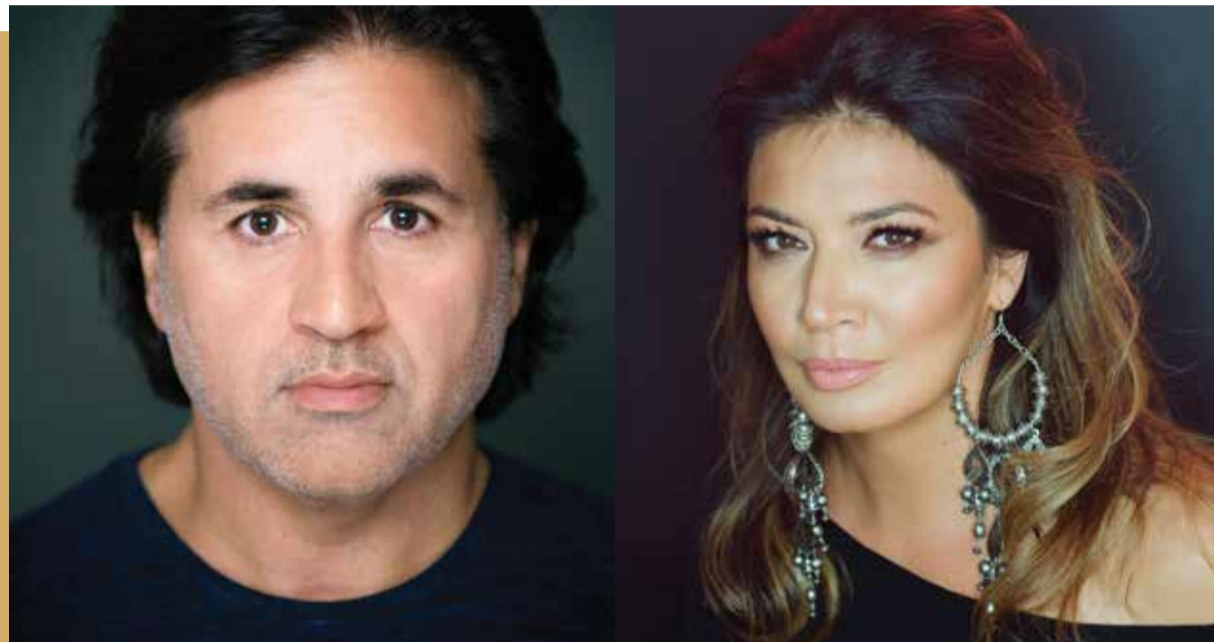
У разговору са Милијаном Николић сазнали смо да јој је лик Циганке Ацучене једна од омиљених улога.

Имала сам прилике да радим ову ролу са неколико различитих режисера, али мислим да највећи учитељ у читавој причи је Верди. Он је све написао. У његовом тексту можете, ако га добро простудирате, да пронађете лик Амнерис. Она је за мене актуелна и данас. Верди је 1853. написао улогу Ромкиње коју савременици Вердијеви не би видели као протагонисту. Он је њу ставио у центар ове приче и она је та која је носи. Она је у суштини убица, али то је учинило друштво од ње. Њена највећа снага је посвећеност усвојеном сину и мајци и њеној наредби да је освети. Препатила је тај расистички

моменат, видела је како јој пале мајку и живи са тим посттрауматским стресом и поремећајем услед тога. Она је полу луда, тако

који су односи у којој сцени у тој причи, шта је оно што желите да кажете и оно што је најважније - да не мислите само на пева-

ром причате причу и да су очи те које причају, које говоре. Певачам је досадан уколико видите да су његове очи мртве. Уко-

менту. Оно је пункт препознавања људи различитих времена. Желим да се гледалац повеже са Толстојевим искуством и у њему препозна себе и своје вријеме, али и своје дилеме и питања. А, заправо, највише ме занима да гледалац не оде прије краја представе. Све друго су пусте теорије.

Колико је у процесу рада тешко скидати прашину класицизма са тог текста како би Толстојева реч звучала савремено?

Треба само посматрати очима срца и тражити људе, а не ликове, просторе, а не сценографију, одјећу, а не костиме. Треба у њиховим поступцима сагледавати живе људе и разумијевати их. Што више разумијевамо материјал, све више увиђамо да та прашина и не постоји. Да је она само у нашим очима или полицама. Толстој пише веома оштро, сурово, некад је пун ироније и сарказма. Описује друштво свог времена без икаквих скрупула. Пише о животу. И ко уме да чита, пронаћи ће и савремену ријеч и савремени живот. Чак и савремену геополитичку ситуацију.

Описујући животе четири руске аристократске породице, у време Наполеонове инвазије на Русију, Толстој преиспитује смисао раговања, али и смисао живота. У контексту у којем се одвијају њихови животи, Толстојеви ликови тешко да имају било какву могућност слободног избора и делања – историјски токови одређују и токове њихових живота, њихову срећу или пропаст. Која реплика најгачније сумира представу?

Љубав спречава смрт - не да јој маха. Љубав је живот. Све, све што ја схватам, схватам само тиме што волим. Све јесте, све постоји, само зато што ја волим. Све је повезано једином њом. Љубав је Бог, а умрети то значи да се ја, део љубави, враћам општем и вечном праизвору.

■ Микојан Безбрадица ■

ње. Ако то радите, значи да нисте још спремни за сцену. Битно је да сте толико припремљени да је то један механизам који функционише певачки, да ви са партне-

лико оне не причају причу то је нешто сасвим друго, сасвим други доживљај за публику.

■ М. Кнежевић ■

МУЗЕЈ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА у оквиру Манифестације „Музеји за 10“

14. 05. ОТВОРЕНА ВРАТА НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА, у 12 часова

15 - 18. 05. ИЗЛОЖБА, од 10 до 18.30 часова, Фоаје II галерије

16. 05. КОНЦЕРТ ЧЛАНОВА ОПЕРСКОГ СТУДИЈА НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА „БОРИСЛАВ ПОПОВИЋ“, у 17 часова, Фоаје II галерије Народного позоришта

17. 05. ОПЕРСКА ЧАЈАНКА, у 17.30 часова,

Музеј Народного позоришта

18. 05. БАЈКА ЗА НАЈМЛАЂЕ, Музеј Народного позоришта

19. 05. ШТА ЈЕ ТО БАЛЕТ?

Музеј Народного позоришта

20. 05. „ЗВЕЗДЕ – НАЈЛЕПШЕ СРПСКЕ СОЛО ПЕСМЕ ЗА ДУБОКИ ГЛАС“, концерт Наташе Јовић Тривић (мецосопран) и Драгане Анђелић Буњац (клавир), у 17 часова, Фоаје II галерије

145 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА П. КРСТИЋА; 110 ГОДИНА ОД ПРЕМИЈЕРЕ КОМАДА „СНЕЖАНА И СЕДАМ ПАТУЉАКА“

Петар Крстић – бајка као стваралачки изазов

Постоје бар три ваљана разлога због којих се, баш у овом часу, сећањем одукује-мо Петру Крстићу (1877-1957), плодном и врло значајном композитору сценске музике и диригенту, једном од првих наших школованих музиколога који има историјске заслуге за оперску делатност између два рата и за развитак српске опере уопште. Први разлог је 145.годишњица његовог рођења; други је 110 година од извођења, једног од првих децких комада с певањем – бајке у једном чину „Снежана и седам патуљака“ у Народном позоришту (19.3.1921) чију је музику компоновао Крстић на преведени текст с немачког; Саве Мијалковића. Трећи разлог, подсећања, је будућа припрема истоимене опере-бајке у новом музичком руху Драгана Каролића коју ће наша Опера представити у јуну, у режији талентоване Ане Григоровић.

Укратко, биографска линија, Петра Крстића, развија се овако:

После завршене гимназије обрео се у оркестру Народог позоришта у Београду, па је чак и свирао на изво-

ђењу прве стране оперске представе „У бунару“, Виљема Блодека (диригент Јосиф Свобода) 1894. године. Јосиф Свобода га је у Првој мушкој гимназији подучавао виолини, Стеван Мокрањац му је откривао законитости науке о хармонији у периоду кад је певао у Београдском певачком друштву под Мокрањачевом диригентском управом. Касније је свирао прву виолину у оркестру Народог позоришта којим је дириговао Даворин Јенко у исто време кад је и прослављени писац Антон Густав Магос свирао виолончело у истом оркестру. Иако је после завршене гимназије уписао пра-

ва, његово „музичко биће“, није пронашло довољно мотивације да их и изучава, па је 1896. године отишао на музичке студије у Беч (класа Роберта Фукса) да би, потом, 1902, апсолвирала на одсеку за композицију и групи за музикологију на Филозофском факултету. Већ од јануара 1903. године, почиње да ради као корепетитор у Народном позоришту, а од 1904. до 1907. је диригент; исте године подноси оставку и тражи да буде само члан оркестра. Поново је диригент у Народном позоришту у периоду од 1909. до 1912. године. Био је и директор Српске музичке школе (1912-1914), и Музичке школе „Станковић“ од 1923. године, за коју је заслужан и као оснивач. Компоновао је, између осталих дела, и опере: „Женидба Јанковић Стојана“ и „Зулумћар“; више позоришних комада с певањем, сценску музику за „Коштану“, Дорћолска посла... такође и оркестарска, хорска и клавијрска дела, соло песме... Компоновао је, углавном, музику инспирисану народним мелосом, изворном музиком и елементима источњачке оријентације. Био је шеф музичког одсека Радио – Београда и шеф за уметност и књи-

жевност у Министарству просвете. Аутор је „Речника музичких термина“ а био је и поуздан музички рецензент у „Правди“ и „Музичком гласнику“. Као рецензента одликовали су га тачни и јасни, стручно образложени аргументи. Као композитор имао је великог успеха код публике; а и он сам био је свестан значаја комуникације сценског дела са публиком. Његово схватање да су сценски и музички елементи оперске инсценације подједнако важни, веома је савремено. Светски позната бајка „Снежана и седам патуљака“ и компоновање музике, открила му је, изгледа, самог себе на нов, стваралачки, начин. Смисао за музику, код извесних талената, јесте истовремено смисао за метафизику, за надреалне токове збиље, па је свет бајке, пун тајанства, метафоричних и симболичних слика које комуницирају и са подсвесћу одраслих, Крстићу био посебан изазов и одушевљење. Његовом романтичарском духу, бајка је била нови простор слободе у којем особености његовог талента превазилазе очекивано.

Надахнут, даровито је тумачио бајковити текст – музички, откри-

вајући и нове нијансе изражајности музичког језика бајке чиме је прецизно допринио и продубљивао значења бајки.

А Снежана, оличава развој сваког бића које виши степен индивидуалне интеграције мора да задобија преко мучних искушења и тешких препрека да би сагисфакцију доживело у свом буђењу, освешћавању у чему јој помаже принц – као принцип свесности. Почев од одбачености (од стране нарцисоидне маћехе), непостојање очеве заштите коју донекле, симболички, замењује ловац, страховања у шуми – до кућице 7 патуљака где следи олакшање али и свет рада којим треба овладати да би се сазрело даље... Наивност у односу на злобна замештаљства зле маћехе која, на крају, имају смртни исход, срећом само привидно... Све је то метафора сваког развоја са свим чворним тачкама кроз које пролази свако биће. А то је само делић разлога због којих се бајка обраћа и одраслима, не само деци и вероватно део разлога због којих је Петар Крстић у бајкама видео рудник злата за свој стваралачки дух.

■ Сања Милосављевић ■

ВЕК ОД ПРВОГ ИЗВОЂЕЊА ВЕРДИЈЕВЕ „ТРАВИЈАТЕ“ НА СЦЕНИ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У БЕОГРАДУ

Омиљена представа оперске публике

Опера „Травијата“ Ђузепе Вердија је први пут изведена на сцени Народог позоришта у Београду 25. и 27. јуна 1912. године у „доста солидном“ тумачењу оперске трупе „Велика италијанска опера Ј. Кастелана“, која је тада гостовала на Сцени код Споменика уместо Опере Хрватског земаљског казалишта из Загреб, чији је долазак онемогућила забрана хрватског бана.

После оснивања Опере као самосталног сектора Народог позоришта у Београду, у сезони 1919/1920, њен ансамбл је премијерно приказао „Травијату“ 6. априла 1921. на сцени Мање-

жа (у то време су све представе играле на тој сцени, јер су били у току радови на обнови главне зграде, знатно оштећене током Првог светског рата). Те вечери је дириговао Стеван Христић, редитељ је био Јуриј Ракитин, а у главним улогама су наступили Ксенија Роговска као Виолета, Исак Армида као Алфред Жермон и Павле Холотков као Жорж Жермон. По оцени критичара, представа је доживела „велики успех“, Христић је дао „доста себе у славу италијанског композитора“, Ракитин је „режирао сјајно“, Роговска је „својим меканим, пуним и поузданим гласом била дивна“, Армида је „само унеколико успео“, Холотков је „освојио публику већ својом првом појавом“, хор се „посебно истицао“, оркестар је био „повремено прегласан и непрецизан“, а балетска игра три Рускиње у трећем чину „пружила је ретко задовољство“. У тој сезони одиграно је још 11. представа ове Вердијеве опере, која је до 1941. године изведена на сцени Народог позоришта укупно 152. пута.

Од многобројних наших и иностраних уметника који су између два светска рата својим креацијама допринели да „Травијата“ буде успешно приказана у Београду, поменућемо диригенте Мирка Полича, Ловру Матачића,

Ивана Брезовшека и Јозефа Крипса, редитеље Зденка Книгтла и Рудолфа Ертла, Неонилу Волевач, Софију Драусал, Корнелију Нинковић-Грозано, Злату Ђунђенац, Еву Бандровску Турску и Ану Марију Гуљелмети у улози Виолете, Јосипа Ријавецца, Живојина

Изложба фотографија поводом 100 година од првог извођења опере Ђузепе Вердија „Травијата“ у Народном позоришту у Београду, отворена је 9. априла у фоајеу партера Велике сцене. Поставка, чији су аутори Драган Стевовић и Драгица Гаћешиа, моћи ће да се погледа до средине маја.

Томића, Владету Поповића и Антона Вроњског у улози Алфреда Жермона, као и Рудолфа Ертла, Георгија Јуренева, Александра Балабана, Станоја Јанковића и Николу Цвејића у улози Жоржа Жермона.

Прва премијера „Травијате“ после Другог светског рата је била 23. јануара 1947. Редитељ је била Маргарита Фроман, сценограф Станислав Беложански, костимограф Мира Глишић, а диригент Предраг Милошевић. Наступали су Нада Штерле као Виолета, Александар Маринковић као Алфред Жермон, док је Станоја Јанковић био Жорж Жермон. На репризи су насту-

пили Злата Ђунђенац као Виолета, Никола Јанчић као Алфред Жермон и Јован Глигоријевић као Жорж Жермон.

Захваљујући премијерним поставкама од 23. септембра 1967. и 23. априла 1980. и 30. децембра 1991. године, као и бројним обновама, „Травијата“ је била стално присутна на репертоару београдске Опере и у другој половини XX века. Њеном тако дугом и успешном животу на Сцени код Споменика допринели су, између осталих, диригенти Душан Миладиновић, Богдан Бабић, Борислав Пашћан, Нино Верки (гост из Италије), Николај Жличар и Младен Јагушт, редитељи Младен Сабљић и Борислав Поповић, као и Добрила Богошевић (више од 150 пута је тумачила улогу Виолете), Радмила Бакочевић, Милка Стојановић, Марика Пец, Олга Ђокић, Гордана Јевтовић, Гордана Томић и Јасмина Шајновић у улози Виолете, Стјепан Андрашевић, Драго Старц, Звонимир Кретић, Миливој Петровић, Предраг Протић и Драгослав Илић у улози Алфреда Жермона, Никола Митић, Велизар Максимовић, Зоран Александрић, Слободан Станковић и Душан Јанковић у улози Жоржа Жермона.

У улози Виолете гостовале су Ондина Ота, Елеанор Стибер, Вирџинија Зеани, Евгенија Мирошниченко, Тамара Сорокина, Силвија Шаш, Жанет Сковоти, Павлина Апостолова,

Даринка Шегота, Радмила Тодоровска, Вера Ковач Виткаи, Венета Јанева Ивечић, Гертруда Мунитић, Влатка Оршанић, Катарина Јовановић, Клер Кулен... Тито Скипа, Микеле Молезе, Бруно Себастијан, Хендрик Крум, Благоје Николовски, Крунослав Цигој, Игор Филиповић, Славољуб Коцић... наступали су у улози Алфреда, а Павел Лисицијан, Марио Серени, Октав Енигареску, Фердинанд Радован, Борислав Александров, Владимир Ружњак, Алберто Газале... у улози Жоржа Жермона.

Лучано Павароти, у улози Алфреда, наступио је, као гост, 3. децембра 1961. године, први пут ван Италије.

„Травијата“ је и данас једна од најизвођенијих и најпосећенијих представа Опере Народог позоришта у Београду, чији солисти – Сања Керкез и Снежана Савичић Секулић као Виолета, Дејан Максимовић, Душан Плазинић и Јанко Синадиновић као Алфред Жермон, Никола Мијаиловић, Миодраг Миша Јовановић, Вук Зекић, Владимир Андрић, Драгутин Матић и Љубодраг Беговић као Жорж Жермон, предвођени диригентима Дејаном Савићем, Зорицом Митев Војновић, Ђорђем Павловићем и Аном Зораном Брајовић, полетно и успешно савладавају музичке и сценске захтевности ове популарне Вердијеве опере.

Владимир Јовановић

■ Драган Стевовић ■

ЗОРАН ТОДОРОВИЋ, ТЕНОР СА ИЗУЗЕТНОМ МЕЂУНАРОДНОМ КАРИЈЕРОМ

Срећан сам што и даље

трајем

После паузе дуже од деценије, признати српски оперски певач Зоран Тодоровић, кога називају тенор са поезијом у гласу, поново је гостовао у Народном позоришту. На Великој сцени, 16. априла, као један од троје главних јунака Пучинијеве „Тоске“, уз сопрана Јасмину Трумбеташ Петровић у насловној роли и баритона Николу Мијаиловића као Скарпију, наступио је у улози романтичног, слободољубивог и заљубљеног сликара Марија Каварадосија, а публика их је на крају представе испратила овацијама. У интервјуу за „Позоришне новине“, овај рођени Београђанин са изузетном међународном каријером, каже да је веома срећан што је после толико година поново гостовао на сцени нашег националног театра.

„Певати у Пучинијевој *Тоски* за мене је увек био велики изазов, а још кад се то деси на сцени Народног позоришта, пред домаћом публиком, онда је то нешто потпуно посебно, јединствено. Такође, кад томе додамо да сам наступио у једној од најдражих тенорских улога, онда је доживљај заиста потпун“.

Последњи пут на овој сцени наступили сте у марту 2010. године. Интересантно, опет је реч о Пучинију; певали сте улогу Пинкертоната у његовој чувеној опери „Мадам Батерфлај“?

Све Пучинијеве опере су за тено-ре, сопране и баритоне захвалне, али

и захтевне. Моје две омиљене улоге су Дик Џонсон у опери *Девојка са запада* и Марио Каварадосија у *Тоски*. Обе захтевају не само глас, него и волумен јер је оркестрација пуна и моћна. Улога Каварадосија је препуна емоција, поготово у аријама и дуетима из првог и трећег чина. Марио је веома интересантан лик; уметник и револуционар, у исто време. Сви ти елементи чине ове улогу апсолутним фаворитом у репертоару сваког

Када сте постали свесни свог дара, односно чињенице да у вама „чучи“ озбиљан оперски певач?

Веома рано сам имао тај осећај да је оперско певање, заправо, нешто што ме испуњава, чини срећним. Знао сам да мој глас поседује одређен квалитет који ће ми једног дана омогућити да радим посао који волим и да од њега живим. Када сам постао свестан те чињенице, моја улагања у све то постајала су све већа и већа. Био сам у праву, нисам погрешно. Сан је веома брзо постао јава.

тенора који себи то гласовно може допустити.

Певање и глуму, студирали сте у Немачкој где сте и добили први ангажман, у хановерској Штацопери. Потом, почели су да се нижу наступи на сценама најпрестижнијих оперских кућа (Баварска државна опера, Семпер опера у Дрезде-

ну, Немачка опера и Државна опера у Берлину, Холандска опера, Театар Ла Моне у Бриселу, Бечка државна опера, Опера Сан Франциска, Опера Лос Анђелеса, Театар Капитол у Тулузу, Марсејска опера, Краљевска опера Ковент Гарден...) у којима певате са великим оперским уметницима и под вођством најпознатијих светских диригената...

Презахвалан сам свима који су ми омогућили овакву каријеру, посебно мојим музичким сарадницима и агентурама које су је успешно разграђивале. Сваки наступ у овим великим, престижним оперским кућама, као и указана шанса да певате у њима, је посебан доживљај, нешто што у вама побуђује велико узбуђење. То је један непоновљив доживљај, један, рекао бих, дијамант у круни успеха. За партнере сам имао многе дивне, велике уметнике. Примадона Едита Груберова, која ме је уврстила у једне од њених најдражих партнера, свакако је имала један од највећих утицаја на моју каријеру. Такође, издвојио бих и диригента Марчела Виютија који ме је увео у драмски тенорски репертоар.

Многи критичари сврставају вас у десет водећих светских тенора?

Често у шали знам да кажем да то давање броја тенорима није толико објективно, али, с друге стране, кад боље размислим, ипак је то добар показатељ онога што сте урадили, јер

се базира на вашој вредности на тржишту у једном временском периоду. С обзиром на то да сам годинама држао своје место у водећим оперским кућама, претпостављам да је то био главни разлог да се моје име нађе на таквим листама.

Каријеру сте започели као лирски тенор, али распон гласа вам омогућава да певате и драмске улоге. У свету оперске уметности, поприлично је тешко пронаћи, али и сачувати своје „место под звездама“. Како сте се ви сналазили у таквим околностима?

Нисам имао неки посебан, разрађен план. Знао сам само да не би требало прерано да идем изнад својих могућности. Певати стално пуним максимумом, нарочито на самом почетку, никада није била опција. Често сам интуитивно, али и под надзором мојих тадашњих музичких сарадника са којима сам радио, одабирао улоге. Желео сам да у њима осетим да постоји још простора за нешто више.

На сцени сте скоро три деценије. Како оцењујете свој досадашњи уметнички пут, да ли сте задовољни

оствареним резултатима?

Сама чињеница да каријера још траје, чини ме веома срећним и привилегованим. Иако нерадо гледам уназад, свакако ме радује чињеница што сам себи, за све те године и деценије, успео да приуштим толико невероватних догађаја. Сва та велика имена диригената, режисера, уметника и оперских кућа, дивних продукција, земаља, путовања... представљају једно богатство које ми нико више не може узети.

У свом фаху отпевали сте многе значајне улоге, укључујући и ону која се сматра круном сваке тенорске каријере – Отела у истоименој Вердијевој опери. Која рола би данас, у овом зрелом певачком добу, представљала за вас посебан изазов?

Управо ми се дешавају неке лепе ствари које нисам могао сам да иницирам, али сам их прижељкивао. Реч је о продукцијама које су, рекао бих, дошле баш у правом тренутку да употпуне моју тенорску каријеру. Наиме, после двогодишње паузе поново ћу почетком следеће године, у Штацопери у Хановеру, певати Елезара у Халевијевој опери *Јеврејка*. То је, после Отела, сигурно најзначајнија тенорска улога. Пре тога, у септембру ове године, у париској Опери *Бастилја*, са сјајном интернационалном уметничком екипом, почињем да спремам Ирода у *Саломе* Рихарда Штрауса.

■ Микојан Безбрадица ■

ЧЕТИРИ ДЕЦЕНИЈЕ СВЕТског ДАНА ИГРЕ

Публика је жедна саосећања

Жан-Жорж Новер (Жан-Георес Новере) француски играч и балет мајстор, рођен је у Паризу 1727. године. Захваљујући његовом иновативном приступу и критици дотадашњег поимања класичне игре дошло је до значајног унапређења у различитим областима балетске уметности. Упркос сталним критикама савременика, Новерове

Сваке године, одређена значајна личност из света балетске уметности шаље поруку која обилази свет. Ове године, та част је припала Канг Суејин из Јужне Кореје, примбалерини и уметничкој директорки Корејског националног балета:

Балет Народног позоришта ће сутра увече (29. април, Велика сцена 19,30), поводом Светског дана игре, обележити и веома значајан јубилеј – двестото извођење балета „Ко то тамо пева“, на музику Војислава Вокија Костића, у кореографији и режији Сташе Зуровца.

Катастрофа коју је изазвао вирус Ковид-19 зауставила је безбрижан живот какав смо знали, а то што смо се затекли усред ових трагичних околности наводи нас

да поново размислимо о значају „игре“ и „играча“. У давној прошлости, игра је представљала примарни начин изражавања и комуникације кроз покрет. Тако је постала извођачка уметност која дотиче душу и инспирише публику. Она представља уметност тренутка коју је тешко вратити на изворни облик када се једном заврши, пошто се изводи читавим телом и душом. Игра се састоји од ефемерних тренутака, чиме су играчи предодређени да увек буду у покрету. Ипак, вирус Ковид-19 је ограничио, а чак и онемогућио уметност игре у њеном изворном облику.

Иако се ситуација побољшава, плесна извођења још увек подлежу многим ограничењима. Због тога још више ценимо драгоцену сећања на времена када су игра и играчи сијали попут драгуља, преносећи људску бол и узнемиреност, вољу и наду за животом и обасјавали свет.

У складу са тим, важно је да се

присетимо да је током година када су се још осећале последице куге у средњовековној Европи, изведен балет „Жизела“ у париској Опери 28. јуна 1841. године, а изазвао је бурне реакције описујући љубав после смрти. Од тада се „Жизела“ изводи широм Европе и света пружајући утеху и охрабрење човечанству разореном пандемијом. И сама, на тај начин доживљавам његову суштину, и оно што је приказано још на том првом извођењу, а у питању је величанствени дух балерине која покушава да побегне од бремена светских недаћа.

Усамљена и уморна публика је жедна саосећања и утехе коју пружају играчи. Као балетски уметници, верујемо да тиме што ширимо наша крила, будимо наду у срцима љубитеља уметности игре и охрабрујемо их да превазиђу ову пандемију што лакше.

Моје срце већ почиње да лупа.

■ Бранкица Кнежевић ■

Канг Суејин

Међународни савет за игру који се налази под окриљем Унеска, установио је 1982. године, 29. април, дан рођења Жана-Жоржа Новера, великог реформатора игре, као датум којим ће се свечано обележавати Светски дан игре у будућности. Ове године се дан који слави игру обележава 40. јубиларни пут.

идеје живе и даље, а нацивеле су и његове балете који се не изводе већ више од два века.

Циљ Светског дана игре је уједињење свих уметника, промоција балетске уметности, али и скретање пажње на њену универзалност, моћ да укине све политичке, културне и етничке баријере и зближи људе у миру и пријатељству кроз један заједнички језик – игру.

МАЈ 2022.

СЕЗОНА 2021/22.

ВЕЛИКА СЦЕНА

МАЈ	СРЕ.	04. КАРМЕН опера Жоржа Бизеа	19.00
	ЧЕТ.	05. АЛИСА балет у кореографији Дејана Коларова	19.30
	ПЕТ.	06. БАЛКАНСКИ ШПИЈУН трагикомедија Душана Ковачевића	20.30
	СУБ.	07. МАНОН ЛЕСКО опера Ђакома Пучинија	19.30
	НЕД.	ДОДЕЛА НАГРАДЕ „ЖАНКА СТОКИЋ“	12.00
	ЧЕТ.	08. ДЕРВИШ И СМРТ Борисав М. Михиз / Егон Савин	19.30
	ПОН.	09. СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА „ДАН ПОБЕДЕ НАД ФАШИЗМОМ“	20.00
	УТО.	10. ДОН КИХОТ балет Лудвига Минкуса	19.30
	ПЕТ.	13. ГОДИНЕ ВРАНА драма Синеише Ковачевића	19.30
	СУБ.	14. ФИГАРОВА ЖЕНИДБА опера В. А. Моцарта	19.00
	НЕД.	15. НОРА - ЛУТКИНА КУЋА драма Хенрика Ибзена	19.30
	ПОН.	16. ГОДИНЕ ВРАНА драма Синеише Ковачевића	19.30
	УТО.	17. ВУЦИ И ОВЦЕ комедија Александра Н. Островског	19.30
	СРЕ.	18. ASTOR PIAZZOLA & JAIME ZENAMON композитори Јужне Америке (троделни концерт) у оквиру <i>Guitar Art Festival</i>	20.00
	ЧЕТ.	19. КО ТО ТАМО ПЕВА балет на музику Војислава Вокија Костића	19.30
	ПЕТ.	20. ВЕЛИКА ДРАМА драма Синеише Ковачевића	19.30
	СУБ.	21. ТРАВИЈАТА опера Ђузепе Вердија	19.30
	НЕД.	22. ИВАНОВ драма Антона П. Чехова	19.30
	ПОН.	30. РАТ И МИР / ПРЕМИЈЕРА драма Лава Н. Толстоја	19.30
	УТО.	31. РАТ И МИР драма Лава Н. Толстоја	19.30
ЈУН	СРЕ.	01. ГОДИНЕ ВРАНА / У ОКВИРУ ПРОГРАМА 67. СТЕРИЈИНОГ ПОЗОРЈА драма Синеише Ковачевића	19.30
	ЧЕТ.	02. ГОДИНЕ ВРАНА / откупљено драма Синеише Ковачевића	19.30
	ПЕТ.	03. СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА поводом 100 година постојања и рада Пулмологије	19.30
	СУБ.	04. ЖИЗЕЛА / ПРЕМИЈЕРНА ОБНОВА балет Адолфа Адама	19.30
	НЕД.	05. ДАМА С КАМЕЛИЈАМА драма Александра Д. Сина	19.30

ГОСТОВАЊА

09. 05. НЕЧИСТА КРВ, драма Борисава Станковића/Маје Тодоровић, Ваљево

18. 05. ТРАВИЈАТА, опера Ђузепе Вердија, Пожаревац

24. 05. ВУЦИ И ОВЦЕ, комедија Александра Н. Островског, учешће на фестивалу „НУШИЋЕВИ ДАНИ“, Смедерево

08. 06. БАЛКАНСКИ ШПИЈУН, трагикомедија Душана Ковачевића, ПОЗОРИШНИ МАРАТОН, Сомбор

ОПЕРА И ТЕАТАР МАДЛЕНИАНУМ

у 19.30 часова

17. 05. ХАЗАРСКИ РЕЧНИК - ЛОВЦИ НА СНОВЕ, балет по мотивима романа Милорада Павића

26. 05. МАНОН ЛЕСКО, опера Ђакома Пучинија

СЦЕНА „РАША ПЛАОВИЋ“

	СРЕ.	04. УСПАВАНКА ЗА АЛЕКСИЈУ РАЈЧИЋ драма Ђорђа Косића	20.30	МАЈ
	ЧЕТ.	05. УСПАВАНКА ЗА АЛЕКСИЈУ РАЈЧИЋ драма Ђорђа Косића	20.30	
	СУБ.	07. ИРАНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА драма Ивана Вирипајева	20.30	
	НЕД.	08. ЖЕНСКИ ОРКЕСТАР комедија Жана Ануја а	20.30	
	СРЕ.	11. ИРАНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА драма Ивана Вирипајева	20.30	
	ЧЕТ.	12. ВЛАСТ комедија Бранислава Нушића	20.30	
	ПЕТ.	13. БЕЛА КАФА комедија Александра Поповића	20.30	
	СУБ.	14. ОРЛАНДО по роману Вирџиније Вулф	20.30	
	НЕД.	15. ИЛУЗИЈЕ комедија Пјера Корнеја	20.30	
	ПОН.	16. ЛЕПОТИЦА ЛИНЕЈНА драма Мартина Мекдоне, гостује Народно позориште Тимочке Крајине „Зоран Радмиловић“	20.30	
	УТО.	17. ВЛАСТ комедија Бранислава Нушића	20.30	
	СРЕ.	18. ДОДЕЛА НАГРАДЕ „ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ“	18.00	
	ЧЕТ.	19. ПЕЛИКАН драма Августа Стриндберга	20.30	
	ПЕТ.	20. УСПАВАНКА ЗА АЛЕКСИЈУ РАЈЧИЋ драма Ђорђа Косића	20.30	
	СУБ.	21. ЦАРСТВО МРАКА драма Лава Н. Толстоја	20.30	
	НЕД.	22. ПЕЛИКАН драма Августа Стриндберга	20.30	
	ПОН.	23. ЗЛИ ДУСИ роман Ф. М. Достојевски у драматизацији Т. М. Ригонат	20.30	
	УТО.	24. НЕНАПИСАНА ПИСМА монодрама о Надежди Петровић, по тексту М. Милетић	20.30	
	СРЕ.	25. БАЛКАНСКИ ШПИЈУН трагикомедија Душана Ковачевића	20.30	
	ЧЕТ.	26. ВЛАСТ комедија Бранислава Нушића	20.30	
	ПЕТ.	27. ХАСАНАГИНИЦА драма Љубомира Симовића	20.30	
	СУБ.	28. УСПАВАНКА ЗА АЛЕКСИЈУ РАЈЧИЋ драма Ђорђа Косића	20.30	
	НЕД.	29. МАЛИ БРАЧНИ ЗЛОЧИНИ драма Ерика Е. Шмита	20.30	
	ПОН.	30. „ИЗНАД ИГРЕ“ концерт поводом обележавања 55. година рада КУД-а „Димитрије Котуровић“	20.00	
	УТО.	31. ЦАРСТВО МРАКА драма Лава Н. Толстоја	20.30	
	СРЕ.	01. БАЛКАНСКИ ШПИЈУН трагикомедија Душана Ковачевића	20.30	ЈУН
	ЧЕТ.	02. ТАЧКА ПРЕ ЗАСИЋЕЊА по текстовима Горана Миленковића и Барби Марковић, гостује Пулс театар Лазаревац	20.30	
	ПЕТ.	03. БАЛКАНСКИ ШПИЈУН трагикомедија Душана Ковачевића	20.30	
	СУБ.	05. АНА ФРАНК моноопера Григорија С. Фрида, гостује Факултет савремених уметности и Музеј жртава геноцида	20.30	

МЛАДИ ПОЗОРИШНИ ЕКСПЕРТИ

07, 14, 21 и 28. маја 2022. од 17 до 19 часова